

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологічні основи сексології

Освітня програма ПСИХОЛОГІЯ

Освітня програма РЕАБІЛІТАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

(за першим рівнем вищої освіти)

Спеціальність ПСИХОЛОГІЯ

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “26” серпня 2021 р

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психологічні основи сексології
Освітня програма	Реабілітаційна психологія
Спеціалізація (за наявності)	-
Спеціальність	Психологія
Галузь знань	Соціальні та поведінкові науки
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Основна
Курс / семестр	2/2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Семінарські заняття – 36 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://magpsychol.pu.if.ua/course/view.php?id=31

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу - ознайомлення студентів із закономірностями та основними етапами психосексуального розвитку людини, становленням статевої самосвідомості, статевої поведінки, психосексуальної орієнтації, а також з особливостями "статевої конституції", чоловічої та жіночої сексуальності; сформувати у студентів розуміння місця та значення даного курсу у структурі практичної діяльності психолога;

Компетентності

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити концептуально, системно, самогенно.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись.

ЗК12. Здатність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них з позицій принципу гуманізму; ставитись з повагою до мультикультурності та різноманітності

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології та сексології.

СК3. Здатність до розуміння специфіки сексуальної поведінки, діяльності та вчинків людини з огляду на її статевість та сексуальність.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ на основі анатомо-фізіологічних, вікових, психологічних, соціокультурних аспектів.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14. Забезпечувати оптимальні психолого-педагогічні умови розвитку особистості з урахуванням її індивідуально- психологічних особливостей.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	1.Основи сексології. Історія становлення сексології. Сексологія як міждисциплінарна галузь наукових знань. (2 год. лекц.; 2 год. сем.)	Сексологія - галузь наукових знань про біологічні, психічні та соціальні аспекти статевих стосунків. Місце сексології у системі наук. Міждисциплінарні зв'язки сексології. Внутрішньодисциплінарні тенденції. Актуальність сексологічних досліджень. Аспекти сексуальності (біологічний, психологічний, соціальний, клінічний, поведінковий). Чотири періоди розвитку сексології: доісторичний; період спостереження та донаукових досліджень; період досексологічних знань, період сексологічних знань. Методи сексологічних досліджень. Проблеми й обмеження сексологічних досліджень.	Тести, питання, інформаційні повідомлення
2.	Анатомо-фізіологічні складові сексуальної поведінки. Психофізіологія сексуальності. (2 год. лекц.; 2 год. сем.)	Фізіологічні сексуальні реакції чоловіків (лібідо, ерекція, еякуляція, оргазм, полюції). Екстрагенітальні сексуальні реакції. Особливості ерогенних зон. Поняття про "фалоцентричний" тип сексуальності. Фізіологічні сексуальні реакції жінок (лібідо, любрикація, тумесценція, оргазм). Особливості ерогенних зон (генітальних та екстрагенітальних). Інтимна близькість та навички комунікації. Сексуальна гармонія та дисгармонія подружньої пари Психофізіологія статевого акту	Тести, питання

		(дослідження У. Мастерса і В. Джонсон). Стадії циклу сексуальних реакцій.	
3	Психосексуальний розвиток особистості (2 год. лек.; 6 год. сем.)	<p>Психосексуальний розвиток та статевосоціалізація. Поняття статі та статево-рольових стереотипів. Формування статі. Генетична стать, генітальна стать гаметна стать, гормональна стать, громадянська (паспортна) стать, стать ідентифікації, соматична (морфологічна) стать, психологічна стать. Етапи формування і прояви сексуальності. Етапи психосексуального розвитку за У. Мастерсом і В. Джонсон.</p> <p>Етапи психосексуального розвитку за Г.С. Васильченком. Парапубертат. Статева ідентифікація. Препубертат. Статева стереотипізація. Пубертат. Підліткові поведінкові реакції. Формування скерованості потягу. Перехідний період розвитку сексуальності. Сексуальний ексцес. Умовно-фізіологічний ритм. Період зрілої сексуальності. Інволюційний період. Менопауза. Клімактеричний період.</p>	Тести, питання, інформаційні повідомлення
4.	Соціокультурні та психологічні аспекти чоловічої та жіночої сексуальності. (2 год лек.; 2 год сем.)	Соціокультурний науковий напрямок дослідження сексуальності. Диференціація гендерних ролей (теорія конфлікту) Р.Коллінза. Теорія соціальної диференціації статевих ролей Дж.Смелзер. Полісемантичність статевого символізму. Психологічні аспекти сексуальності чоловіка та жінки. Теорії та моделі сексуальності: чи є місце для духовності?	

5.	<p>Сексуальна норма. Статева конституція чоловіка і жінки</p> <p>(2 год лек.; 2 год сем.;</p>	<p>Сексуальна норма та сексуальна гармонія. Сучасне розуміння норми в сексології. Відносність норми у сексології. Види і сексуальної норми. Індивідуальна та партнерська норма та їх характеристика. Статева конституція, її функціональне значення. Векторна шкала визначення статевої конституції чоловіків. Обумовлені генотипом вектори: пробудження лібідо, перша еякуляція (роки), трохантерний індекс (відношення зросту до довжини ноги), оволодіння. Конституційно-модельовані вектори. Культуральна обумовленість кордонів сексуальної норми і патології. Вплив несвідомих установок на формування «особистої» норми. Векторна шкала визначення статевої конституції жінки: менструальна функція (перша менструація у віці (роки), регулярність менструацій), дітородна функція (термін настання вагітності після початку статевого життя; характер перебігу вагітності)</p>	Тести, питання
6.	<p>Сексуальний сценарій.</p> <p>(2 год лек.; 2 год сем.;</p>	<p>Поняття життєвого і сексуального сценарію. Когнітивні компоненти сексуального сценарію - уявлення, поняття, оціночні судження. Критерії класифікації сексуального сценарію. Еротичні образи у сексуальному сценарії та їх функції. Класифікація сексуального сценарію. Зв'язок сексуального сценарію та сексуальної поведінки. Мотиваційні схеми сексуальної поведінки. Сексуальний сценарій у системі загальних регуляторних механізмів особистості. Сексуальний сценарій у контексті адаптивності</p>	Індивідуалізація завдання; тести

		особистості. Особливості сексуальних сценаріїв та фантазій сучасних жінок Особливості сексуальних сценаріїв осіб з інвалідністю крізь призму адаптивності	
7.	<p>Кохання.</p> <p>Інтимна близькість та навички комунікації. Сексуальна гармонія та дисгармонія подружньої пари.</p> <p>(2 год. лек.; 4 год сем.)</p>	<p>Види любові (за А. Лі). Теорії кохання: двофакторна модель емоцій, теорія Р. Стернберга, теорія прив'язаності. Романтичне кохання. Поняття лімерентності (Д. Теннов). Любов-дружба. Біологічна складова кохання. Кохання і сексуальні стосунки. Кохання та шлюб. Компоненти міжособистісної інтимності. Особливості інтимності чоловіків і жінок. Проблеми інтимної близькості. Процес комунікації. Компоненти сексуальної гармонії подружньої пари: соціально-психологічна, психологічна, сексуально-поведінкова, сексуально-фізіологічна взаємна адаптація. Складові сімейно-сексуальної гармонії та дисгармонії. Сексуально-еротична адаптація статей.</p> <p>Сприятливий психологічний клімат в сім'ї, дотримання правил гігієни, нормальні побутові умови, раціональне харчування. Позитивний вплив статевого життя на здоров'я, життєвий тонус, людську гідність, творче надхнення, позитивні емоції, недостатність яких може відобразитися на життєдіяльності організму.</p> <p>Детальне вивчення статевого стосунку для спеціаліста в розділі статевого хвороб та практичний зміст, що дозволяє зрозуміти патогенетичні і епідеміологічні особливості</p>	Індивідуалізація завдань; тести

		<p>патологічних процесів. П'ять шлюбних факторів, їх значимість та практична оцінка (Г.С.Васильченко): фізичний; матеріальний; культурний; сексуальний; психологічний.</p> <p>Механізми психологічного захисту при сексуальній дисгармонії подружньої пари.</p> <p>Варіанти сексуальної дисгармонії подружньої пари.</p>	
8.	<p>Реабілітація осіб, що постраждали від насилля (2 год. лек.; 4 год сем.)</p>	<p>Поняття насилля та його різновиди як соціальна проблема. Зміст соціальної роботи з жертвами насилля. Сутність соціальної реабілітації та причини, що зумовлюють її необхідність. Правовий аспект захисту. Заходи профілактики та способи його уникнення. ЛИСТ від 18.05.2018 р. N 1/11-5480</p> <p>Департаментам (управлінням) освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій</p> <p>Інститутам післядипломної педагогічної освіти</p> <p>Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству Стратегія запобігання та протидії сексуальному насильству, пов'язаному з конфліктом, в Україні</p>	Тести, питання
9.	<p>Чотирьохфакторна системна концепція сексуального здоров'я. Механізми психологічного захисту. (2 год. лек.;</p>	<p>Роль психологічних чинників у генезі порушення сексуального здоров'я. Інтраіндивідна, інтеріндивідна, метаіндивідна підсистеми особистості. Системоутворюючі якості психосексуального розвитку. Сексуальна настанова, потреба, сексуальна мотивація, еротика та сексуальне задоволення. Типи маніпуляцій з об'єктом при психологічній переробці негативних чинників</p>	Тести, питання

	4 год. сем.;		
10	Захворювання, що передаються статевим шляхом. (2 год. лек.; 2 год сем.)	Особливості перебігу, діагностики та лікування ЗПСШ. Особливості вірусних ЗПСШ. Невиліковні вірусні захворювання, які передаються статевим шляхом. Психологічні та соціальні аспекти ЗПСШ та їх лікування. Походження, біологія ВІЛ. Шляхи передачі, профілактика СНІДу. Виявлення, періоди ВІЛ-інфекції. Лікування.	Гести, питання, інформаційне повідомлення
11.	Сексуальні розлади. Розлади сексуальної переваги. Розлади статевої ідентифікації (РСІ) (2 год. лек.; 4 год сем.)	Сексуальні розлади. Сучасні підходи до розуміння сексуальних розладів. Сексуальна орієнтація. Психологічні аспекти патогенезу сексуальних розладів. Етіологія сексуальних розладів. Сексуальні розлади, не зумовлені органічними ураженнями чи хворобами (відсутність інтересу; відсутність задоволення; відсутність фізіологічних реакцій, необхідних для ефективної сексуальної взаємодії; неможливість контролювати чи переживати оргазм). Порушення пренатальної статевої диференціації. Гермафродитизм і псевдогермафродитизм. Синдром домініканської республіки. Синдром тестикулярної фемінізації, андрогенітальний синдром. Розлади сексуальної переваги: фетишизм, ексгібіціонізм, вуайєризм, педофілія, садомазохізм. Визначення сексуальних девіацій (парафілій). Загальні ознаки парафілій. Причини парафілій. Фетишизм. Ексгібіціонізм. Трансвестизм.	Гести, питання

		<p>Вуайеризм. Зоофілія. Садизм і мазохізм. Непристойні телефонні дзвінки. Фроттеризм. Педофілія. Види педофілів. Групи чинників, що впливають на розвиток педофілії. Гіперсексуальність та сексуальна адикція. Стадії розвитку сексуальної адикції. Характерні ознаки сексуальної адикції. Розлади статевої ідентифікації. Психологічні та поведінкові розлади, пов'язані зі статевим (психосексуальним) розвитком та статевою орієнтацією.</p>	
12.	<p>Статеве виховання та сексуальна просвіта. (2 год. лек.; 2 год сем.)</p>	<p>Основні методи та прийоми статевого виховання Концептуальні засади статевого виховання Основні принципи статевого виховання та їх характеристика Принципи реалістичності Принцип перспективної ініціативи Принцип активності Принципи вироблення індивідуальних і соціальних значень Принцип комплексності Принципи безперервності Принцип контролю та підтримки форми і методи реалізації програм статевого виховання. Зміст та завдання статевого виховання моделі статевого виховання. Пермісивна (ліберальна) модель статевого виховання Рестриктивна (репресивна) статеве виховання Стратегія і тактика моделі «золотої середини»</p>	<p>Тести, питання. Презентація</p>

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	
Семінарське заняття	20
Тести до тем	35
Контрольна робота	10
Самостійна робота	10
Залік	25
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		
Семінарські з-тя			5			5			5			5						
Тести до тем				5	5		5			5	5		5		5			
Контрольна робота									5								5	
Самостійна робота							5									5		
Залік																		25
Всього за тиж-нь			5	5	5	5	10		10	5	5	5	5		10	5	25	100

Відмінно (5) - завдання повністю відповідає розробленим вимогам; студент засвоїв понятійний апарат теми; студенти самостійно проаналізували додаткову літературу, узагальнили інформацію; матеріал подано структуровано, логічно, змістовно, лаконічно; до тексту підібрано візуальний ряд (не обов'язково до кожного слайду); наведено приклади аналізованих явищ; є перелік використаних джерел (2-5). Завдання підготовлено вчасно і презентовано на практичному занятті;

Добре (4) – завдання виконано відповідно до вимог; допущено незначні помилки при поясненні понять чи наведені прикладів; використано додаткову літературу; або ж матеріал подано недостатньо структуровано, змістовно, лаконічно; є перелік використаних джерел; завдання підготовлено вчасно. Або студенти підготували завдання відповідно всіх вимог без помилок, проте не бажали презентувати на практичному занятті;

Задовільно (3) – завдання виконано із певним недотриманням вимог: опора тільки на лекційний матеріал, відсутність візуального підкріплення теми; матеріал подано не систематизовано, не лаконічно; презентація надто мала або ж надто об'ємна; нема переліку опрацьованих джерел. Презентована на практичному занятті з помилками або ж не презентована.

Незадовільно (1-2) – виконано менше як 50% вимог, нема відповідності темі;

0 балів – презентація відсутня.

Викладач оцінює виконане завдання. Студенти самостійно на основі вимог до завдання та критеріїв оцінки оцінюють внесок кожного учасника групи у процесі виконання завдання. Оцінка один одного здійснюється у 5 бальній шкалі (як завдання) і носить рекомендаційний характер. Викладач виставляє оцінку кожному студенту на основі результатів виконаного завдання та враховує рекомендовану оцінку учасників підгрупи.

6. Ресурсне забезпечення

Література:

1. Акімова Л. Н. Психологія сексуальності. Одеса: СМІЛ, 2005. 198с.
2. Бочелюк В. Й., Черепехіна О. А. Психологія сексуальності: навч. посібник. Київ: Видавничий дім «Скіф», 2021. 312 с.
3. Гульман Б. Л., Калайтан Н. Л., Півень М. А., Свиначенко Ю. В. Основи нормальної сексуальності: метод. посібник. Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2018. 92 с.
4. Говорун Т. В., Ворник Б. М. Сексуальність та статеві поведінка в Україні: Проблеми сьогодення та перспективи. Київ: 1995. 104 с.
5. Говорун Т. В., Кікінежді О. Г. Стать та сексуальність: психологічний ракурс. Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 1999. 384 с.
6. Діденко С. В. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: навч. посібник. Київ: Арістей, 2003.
7. Діденко С. В., Козлова О. С. Психологія сексуальності: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2009. 304 с.
8. Федик О. В. Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія». Івано-Франківськ: Плай, 2010. 159 с.
9. Статеве виховання. Навчальний посібник з питань здійснення статевого виховання дітей від народження до юнацького віку. – Миколаїв: «Прінт-Експрес», 2010; Доступно за посиланням:<http://www.refmaniya.org.ua/psycholog-ya/shlyachi-ta-prinsipi-zdysnennya-statevogo-vichovannya>
10. Статеві розлади. Под ред. Й.М.Аптера, Київ, “Здоров’я”, 1974, – 376 с.
11. Федик О.В. Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» /Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано-Франківськ: Плай, 2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане).
12. Формування сексуальної культури молоді / [Балакірева О.М., Галусян Ю.М., Корегін О.Я. та ін.] – К. : Державний інститут проблем сім'ї та молоді, Український ін-т соціальних досліджень, 2004. – 132 с.
13. <https://sexology.education/878-2/> Національний інститут сексології та сексуального здоров'я
14. Кравець В. П. Психофізіологічні та психолого-педагогічні аспекти формування усвідомленого батьківства. К.: Видавничий центр «Академія», 2001. 244 с.
15. 4. Кравець В. П., Говорун Т. В., Кікінежді О. М. Стратегія статевого виховання дітей (Метод. рекомендації). Тернопіль.: Навч. книга – Богдан, 2000. 40 с.
16. Гупаловська, В., & Комісар-Цар, Х. (2022). Сексуальна культура та сексуальне здоров'я української жінки. *InterConf*, (99), 595-605. <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.02.2022.065>
17. Джерела формування сексуальної культури. [Текст] : монографія // Формування сексуальної культури молоді : монографія / Авт. О. М. Балакірева та ін.; За заг. ред. О. О. Яременка. – Київ : Український ін-т соціальних досліджень, 2004.

18. Hupalovska V., Avramenko O. Sexual scripts of persons with different types of sex education // European Humanities Studies : State and Society. – Krakow, 2020. – Issue 2. – P. 58-65. Режим доступу: <https://doi.org/10.38014/ehs-ss.2020.2.05>
19. Sexual health and its linkages to reproductive health: an operational approach. World Health Organization, 2017, 12 p. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwi9hN6tydHzAhUxNOwKNHQKjCeQQFnoECAMQAQ&url=https%3A%2F%2Fapps.who.int%2Firis%2Frest%2Fbitstreams%2F1087843%2Fretrieve&usg=AOvVaw2zXKVaJQqrX-sQq4kTpVru>
20. Галецька І. І. Індивідуальні цінності та сексуальна поведінка студентської молоді / І. І. Галецька // Проблеми освіти : наук.-метод. зб. / М-во освіти і науки України, Ін-т інновац. технологій і змісту освіти. - Київ, 2006. - Вип. 48. - С. 167-172.
21. Дідковська Л. І. Психологічні особливості ставлення до сексу осіб віку ранньої дорослості [Електронний ресурс] / Л. І. Дідковська // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Психологічні науки. – Миколаїв, 2014. - Вип. 2.12. - С. 72-79. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdups_2014_2_12_16
22. Конончук А. І. Особливості сексуальної соціалізації студентської молоді / А. І. Конончук // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; [редкол.: С. О. Смолюк та ін.]. - Луцьк, 2010. - № 13 : Педагогічні науки. - С. 79-85
23. Тичина Д. М. Біологічні та психологічні детермінанти сексуальності [Електронний ресурс] / Д. М. Тичина // Правовий часопис Донбасу. - 2018. - № 2. - С. 129-134. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppd_2018_2_24
24. Федоренко Р. П. Психологія сексуальності. Сексуальна задоволеність та психологічне благополуччя партнерів // Психологія сім'ї : навч. посіб. / Р. П. Федоренко ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк, 2015. – С. 147–181.

7. Контактна інформація

Кафедра	Загальної та клінічної психології, кабінет 501, сайт: https://kztkp.pnu.edu.ua/
Викладач	Федик Оксана Василівна
Контактна інформація викладача	Електронна адреса: oksana.fedyk@pnu.edu.ua

в. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Викладання курсу ґрунтується на принципах академічної доброчесності. https://kmvodpmd.pnu.edu.ua/wp-
--------------------------	--

	content/uploads/sites/18/2019/11/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81-%D1%87%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%96.pdf
Пропуски занять (відпрацювання)	Курс «Психологічні основи сексології» передбачає відвідування лекційних та семінарських занять, передачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, підготувати презентацію, написати самостійну роботу у письмовій формі). У випадку невиконання навчального плану з дисципліни або незадовільної оцінки на заліку студент має можливість передачі заліку за талоном №2, у разі незадовільної оцінки пропонується передача за талоном №3 з комісією. Якщо спроби не дали позитивного результату, викладач пропонує студентові повторне вивчення дисципліни.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Зниження оцінки на 1 балів
Невідповідна поведінка під час заняття	Є неприйнятною
Додаткові бали	Можливі за виконання додаткових завдань
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/po_lozhenja/ Рекомендовані платформи Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra

